

องค์ความรู้ด้านการวิจัย
เครื่องมือในการวิจัย

คณะกรรมการการจัดการความรู้
คณะบัญชี เศรษฐศาสตร์และการเงิน มหาวิทยาลัยพายัพ
ปีการศึกษา 2563

สารบัญ

บทนำ	3
แรงบันดาลใจ/สถานการณ์ปัญหา	4
แผนการจัดการความรู้	5
คณะผู้ร่วมดำเนินการ	8
การถอดบทเรียนและสังเคราะห์ความรู้	
หัวข้อ คำนิยามของเครื่องมือในการวิจัย	8
หัวข้อ ประเภทเครื่องมือในการวิจัย	8
สรุปความรู้ “เครื่องมือในการวิจัย”	15

บทนำ

คณะบัญชี เศรษฐศาสตร์และการเงิน มหาวิทยาลัยพายัพ มีปณิธานที่จะผลิตบัณฑิตให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด โดยเน้นผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ จริยธรรมและคุณธรรม เพื่อให้บัณฑิตมีวิสัยทัศน์ มีจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพ โดยมีการเปิดสอน 3 หลักสูตร คือ หลักสูตรบัญชีบัณฑิต หลักสูตรเศรษฐศาสตร์ หลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการเงิน ดำเนินการสอนโดยคณาจารย์ประจำ คณะบัญชี เศรษฐศาสตร์และการเงินที่มีความรู้ความสามารถทั้งทางด้านทฤษฎี ด้านเศรษฐศาสตร์และการเงิน จำนวน 26 ท่าน

เพื่อให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัยตามยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนา การจัดการศึกษาตามพันธกิจอุดมศึกษาให้มีคุณภาพระดับสูงและสอดคล้องกับพันธกิจการศึกษาของสภาคริสตจักรในประเทศไทย เป้าประสงค์ที่ 1.1 หลักสูตรมีคุณภาพระดับสูงสอดคล้องตามเกณฑ์ มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษา และยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาสมรรถนะบริหารจัดการเพื่อสร้างประสิทธิภาพ ความมั่นคง ยั่งยืน ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม เป้าประสงค์ที่ 2.2 บุคลากรมีขีดความสามารถเชิงสมรรถนะตรงตามตำแหน่งงาน และสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ เกิดประสิทธิผล กลยุทธ์ที่ 2.2.2 ส่งเสริมการจัดการความรู้ที่สำคัญของมหาวิทยาลัยอย่างเป็นระบบเพื่อพัฒนาไปสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้

คณะบัญชี เศรษฐศาสตร์และการเงิน ตระหนักถึงความสำคัญของการจัดการความรู้เรื่องดังกล่าว เนื่องจากเป็นขั้นตอนหนึ่งในกระบวนการดำเนินการวิจัย เพื่อให้ทุกคนสามารถเข้าถึงองค์ความรู้ได้และพัฒนาไปสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้ โดยเฉพาะในปีการศึกษา 2563 นี้ ทางคณะบัญชี เศรษฐศาสตร์และการเงิน ได้รับการสนับสนุนจากฝ่ายจัดการความรู้ของมหาวิทยาลัยพายัพมาให้ความรู้ด้านวิธีดำเนินการวิจัยที่ถูกต้องสามารถนำไปปฏิบัติได้จริงและบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

ทำยนี้ คณะบัญชี เศรษฐศาสตร์และการเงิน ขอขอบคุณ คณาจารย์ผู้ที่มีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทุกท่าน ในการถ่ายทอดองค์ความรู้ เพื่อให้เป็นแนวทางในการพัฒนาการเขียนข้อเสนอโครงการวิจัย อันจะเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมต่อไป

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธีรลักษณ์ สัจจะวาที
คณบดี คณะบัญชี เศรษฐศาสตร์และการเงิน
มีนาคม 2564

แรงบันดาลใจ/สถานการณ์ปัญหา

การพัฒนา การจัดการศึกษาตามพันธกิจอุดมศึกษา ให้มีคุณภาพระดับสูงนั้น จำเป็นต้องมีการส่งเสริมและพัฒนาอาจารย์ในด้านต่างๆ อาทิ ด้านคุณวุฒิ ตำแหน่งทางวิชาการ การสอน การวิจัย และประสบการณ์วิชาชีพ ซึ่งการเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพการผลิตผลงานวิชาการเพื่อเข้าสู่ตำแหน่งวิชาการเป็นกระบวนการที่สำคัญอีกกระบวนการหนึ่ง เพื่อให้มีผลงานทางวิชาการตามเกณฑ์มาตรฐาน

ดังนั้นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้แนวทางการเขียนข้อเสนอโครงการวิจัย ทำให้คณาจารย์คณะบัญชี เศรษฐศาสตร์และการเงิน ได้มีการพัฒนาผลงานวิชาการ อันจะเป็นการเพิ่มขีดความสามารถในการพัฒนาศักยภาพของอาจารย์ อันจะทำให้การเรียนการสอนเกิดประสิทธิภาพสูงสุด รวมทั้งยังเป็นการส่งเสริมคณาจารย์พัฒนาตัวเอง โดยมุ่งแสวงหาความรู้และความคิดใหม่ๆ ทางการศึกษา และเป็นการเพิ่มโอกาสให้คณาจารย์คณะบัญชี เศรษฐศาสตร์และการเงิน สามารถผลิตผลงานทางวิชาการและเข้าสู่ตำแหน่งทางวิชาการได้

ด้วยเหตุนี้คณะกรรมการบริหารคณะบัญชี เศรษฐศาสตร์และการเงินและทางคณะกรรมการการจัดการความรู้ประจำปี 2563 ได้ร่วมกันประชุมเพื่อเลือกองค์ความรู้จากอาจารย์ที่มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ด้านเครื่องมือในการวิจัยเพื่อให้คณาจารย์ในคณะฯ สามารถนำไปปฏิบัติและปรับใช้ในงานวิจัยต่อไป

แผนการจัดการความรู้ แบบฟอร์ม 3 – แผนการจัดการความรู้ (KM Action Plan) : กระบวนการจัดการความรู้ (KM Process)

ชื่อหน่วยงาน : คณะบัญชี เศรษฐศาสตร์และการเงิน

ขอบเขต KM : (1) เครื่องมือในงานวิจัย

เป้าหมาย KM (Desired State) :

ทราบประเภทของเครื่องมือในการวิจัยและสามารถเลือกเครื่องมือในการวิจัยให้เหมาะสมกับงานวิจัย
หน่วยที่วัดผลได้เป็นรูปธรรม : อาจารย์ประจำคณะบัญชี เศรษฐศาสตร์และการเงิน สามารถเลือกเครื่องมือในการวิจัยให้เหมาะสมกับงานวิจัย

ลำดับ	กิจกรรม	ระยะเวลา	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย	งบประมาณ	ผู้รับผิดชอบ
1	การบ่งชี้ความรู้ 1. ประชุม คณะกรรมการ บริหารคณะวิชาฯ เพื่อเลือกหัวข้อใน การแลกเปลี่ยน เรียนรู้ - เครื่องมือใน งานวิจัย	10 พฤศจิกายน 2563	-กรรมการ บริหารคณะฯ ส่วนร่วมใน การกำหนดหัวข้อ ความรู้ที่ สอดคล้องกับ เป้าหมายที่ กำหนด	- มากกว่าหรือ เท่ากับ ร้อยละ 80 ของ กรรมการ บริหารคณะ ทั้งหมด - อย่างน้อย 1 ข้อ	-	คณะกรรมการ จัดการความรู้ คณะบัญชี เศรษฐศาสตร์ และการเงิน

แบบฟอร์ม 3 – แผนการจัดการความรู้ (KM Action Plan) : กระบวนการจัดการความรู้ (KM Process)

ชื่อหน่วยงาน : คณะบัญชี เศรษฐศาสตร์และการเงิน

ขอบเขต KM : (1) เครื่องมือในงานวิจัย

เป้าหมาย KM (Desired State) :

ทราบประเภทของเครื่องมือในการวิจัยและสามารถเลือกเครื่องมือในการวิจัยให้เหมาะสมกับงานวิจัย
หน่วยที่วัดผลได้เป็นรูปธรรม : อาจารย์ประจำคณะบัญชี เศรษฐศาสตร์และการเงิน สามารถเลือกเครื่องมือใน
การวิจัยให้เหมาะสมกับงานวิจัย

1.

ลำดับ	กิจกรรม	ระยะเวลา	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย	งบ ประมาณ	ผู้รับผิดชอบ
2	<p>การสร้างและ แสวงหาความรู้ - ค้นหาผู้มีความรู้ ในเกี่ยวกับ เครื่องมือใน งานวิจัยได้ - คณะกรรมการ การจัดการความรู้ คณะบัญชี เศรษฐศาสตร์และ การเงิน ได้เสนอ คณาจารย์ จำนวน 4 ท่าน ได้แก่</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ผศ.ดร. วิริยา จรรย์รักษ์สัตย์ 2. ผศ. ดร. ธีรลักษณ์ สัจจะวาที 3. ผศ.พิกุล พงษ์กลาง 4. อ.พามดา ชูอุตมยากร 	<p>10 พฤศจิกายน 2563- 1 กุมภาพันธ์ 2564</p>	<p>2. จัดกิจกรรม แลกเปลี่ยน เรียนรู้เพื่อดึง ความรู้จาก ผู้เชี่ยวชาญใน การเขียน อย่างน้อย 3 ครั้ง</p>	<p>- อย่างน้อย 4 คน - อย่างน้อย 1 หัวข้อ</p>	-	<p>คณะ กรรมการ จัดการความรู้ คณะบัญชี เศรษฐศาสตร์ และการเงิน</p>

ลำดับ	กิจกรรม	ระยะเวลา	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย	งบประมาณ	ผู้รับผิดชอบ
3	การจัดความรู้ให้เป็นระบบ - สรุปความรู้ตามหัวข้อจากกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้	กุมภาพันธ์ 2564	เอกสารสรุปหัวข้อความรู้จากกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้	ได้เอกสารความรู้ครบถ้วนตามหัวข้อที่กำหนด	-	คณะกรรมการจัดการความรู้คณะบัญชี เศรษฐศาสตร์และการเงิน
4	การประมวลผลและกลั่นกรองความรู้ - กรรมการพิจารณาเอกสารสรุปหัวข้อในเรื่องของเนื้อหา ความถูกต้องและจัดทำเป็นรูปเล่มองค์ความรู้	25 กุมภาพันธ์ 2564	เล่มองค์ความรู้ การเขียนข้อเสนอโครงการวิจัย	1 เล่ม	250	คณะกรรมการจัดการความรู้คณะบัญชี เศรษฐศาสตร์และการเงิน
5	การเข้าถึงความรู้ - นำเล่มองค์ความรู้ประชาสัมพันธ์ให้บุคลากรในคณะฯ รับทราบ	กุมภาพันธ์ 2564	มีการเผยแพร่ความรู้โดยแจ้งทาง email เพื่อให้บุคลากรรับทราบ	ภายใน 1 สัปดาห์ หลังได้เล่มความรู้ฉบับสมบูรณ์	-	คณะกรรมการจัดการความรู้คณะบัญชี การเงินและบริหาร
6	การแบ่งปันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ - จัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายในคณะบัญชี เศรษฐศาสตร์และการเงิน	กุมภาพันธ์ 2564	จัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายในคณะบัญชี เศรษฐศาสตร์และการเงิน	อย่างน้อย 1 ครั้ง	-	คณะกรรมการจัดการความรู้คณะบัญชี เศรษฐศาสตร์และการเงิน
7	การเรียนรู้ - อาจารย์นำองค์ความรู้ไปใช้	ปีการศึกษา 2563 - 2564	จำนวนอาจารย์ที่นำความรู้มาใช้ในเลือกเครื่องมือในงานวิจัย	มีคณาจารย์สามารถเลือกเครื่องมือในงานวิจัยได้		คณะกรรมการจัดการความรู้คณะบัญชี เศรษฐศาสตร์และการเงิน

คณะผู้ร่วมดำเนินการ

1. ผศ.ดร. วิริยา จงรักษ์สัตย์
2. ผศ. ดร. อีราลักษณ์ สัจจะวาที
3. ผศ.พิกุล พงษ์กลาง
4. อ.พามดา ชูวุฒยากร

การถอดบทเรียนและสังเคราะห์ความรู้

1. ประเด็นค่านิยมของ “เครื่องมือในการวิจัย”	
ผศ.ดร.วิริยา	เครื่องมือในการทำวิจัยมีความสำคัญอย่างมากต่อการวิจัยเพราะเครื่องมือในการทำวิจัยคือสิ่งที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อวัดตัวแปรในงานวิจัย
ผศ.ดร.อีราลักษณ์	เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยในแต่ละสาขาวิชาอาจจะแตกต่างกัน
ผศ.พิกุล	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยทางการบัญชี เป็นเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล

จากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ หัวข้อ: ค่านิยมของ “เครื่องมือในการวิจัย” สรุปความรู้ได้ดังนี้

เครื่องมือในการทำวิจัยคือสิ่งที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมาเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อวัดตัวแปรในงานวิจัย เพื่อให้สามารถตอบวัตถุประสงค์ของงานวิจัยได้

2. ประเด็นประเภทของเครื่องมือในการวิจัย	
ผศ.ดร.อีราลักษณ์	<p>เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยทางการเงิน ได้แก่ แบบสอบถาม แบบสังเกตและแบบสัมภาษณ์ เครื่องมือแต่ละชนิดนี้สร้างขึ้นด้วยจุดมุ่งหมายที่ต่างกัน</p> <p>1. แบบสอบถาม</p> <p>ชุดของคำถามหรือปัญหาที่ได้เขียนหรือจัดพิมพ์ขึ้นไว้สำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลที่ผู้วิจัยต้องการศึกษา แบบสอบถามเป็นเครื่องมือที่สำคัญมากชนิดหนึ่งในการเก็บรวบรวมข้อมูล เนื่องจากแบบสอบถามอาจใช้เป็นแบบสัมภาษณ์เมื่อวิธีเก็บรวบรวมข้อมูลทำโดยการสัมภาษณ์ หรือใช้เป็นแบบสอบถามที่ส่งไปทาง</p>

	<p>ไปรษณีย์ คำถามในระบบสอบถามมักแบ่งออกเป็น 2 ชนิด คือ คำถามเปิด (open – ended question) และคำถามปิด (close – ended question)</p> <p>คำถามเปิด เป็นคำถามที่ผู้ถามต้องการให้ผู้ตอบตอบคำถามอย่างเสรี</p> <p>คำถามปิด เป็นคำถามที่ผู้ถามให้คำตอบต่างๆ ที่เป็นไปได้ทั้งหมดของคำถามนั้นๆ ไว้แล้ว ผู้ตอบเพียงแต่ทำเครื่องหมายที่กำหนดลงหน้าคำตอบที่ต้องการเท่านั้น</p> <p>แบบสอบถามโดยทั่วไปนิยมใช้คำถามปิดเพราะสะดวกสำหรับผู้ตอบและสะดวกต่อการประมวลผลเมื่อมีข้อคำถามหรือจำนวนอย่างมาก</p> <p>2.แบบสัมภาษณ์</p> <p>แบบสัมภาษณ์เป็นรายการคำถามที่กำหนดเรื่องราวไว้เป็นแนวทางในการถามว่าจะต้องการถามอะไรบ้างโดยผู้สัมภาษณ์จะทำการจดบันทึกข้อความลงในแบบสัมภาษณ์ที่กำหนดไว้ ลักษณะของแบบสัมภาษณ์อาจมีลักษณะหนึ่งลักษณะใดหรือหลายลักษณะผสมกัน</p> <p>3.แบบสังเกต</p> <p>แบบสังเกตเป็นแบบฟอร์มเอกสารที่ผู้วิจัยกำหนดขึ้นเพื่อนำมาใช้ในการบันทึกเพื่อเก็บข้อมูลในสิ่งที่สังเกตได้ การสังเกตจำเป็นต้องมีการบันทึกข้อมูล ดังนั้นผู้สังเกตจำเป็นต้องเตรียมแบบสังเกตเพื่อใช้ในการบันทึกให้พร้อมก่อนที่จะทำการสังเกต เพื่อให้การบันทึกเป็นไปอย่างถูกต้องและเป็นไปในแนวทางเดียวกันเครื่องมือในการสังเกตอาจมีลักษณะใดลักษณะหนึ่งหรือหลายลักษณะผสมกัน</p>
<p>ผศ.ดร.วิริยา</p>	<p>เครื่องมือในการวิจัยหรือเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยที่สำคัญได้แก่</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. แบบทดสอบ (test) 2. แบบสอบถาม (questionnaire) 3. แบบสัมภาษณ์ (interview form) 4. แบบสังเกต (observation form) <p>แบบทดสอบ เป็นชุดของข้อคำถามหรือกลุ่มงานใดๆ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น</p> <p>เพื่อวัดพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งของผู้ถูกทดสอบ เช่น แบบวัดเจตคติ แบบวัดความสนใจ แบบวัดความสามารถหรือความรู้ เช่น ความรู้ในการใช้ภาษา ความคิดเห็น เป็นต้น</p>

	<p>ในทางบัญชี มักใช้แบบทดสอบในการวัดความรู้หรือความคิดเห็นความรู้สึกของคนที่มีต่อสิ่งต่างๆ เป็นต้น ตัวอย่าง ชอบ-ไม่ชอบ ความคิดเห็น เห็นด้วย-ไม่เห็นด้วย</p> <p>ตัวอย่าง ความรู้สึกของคนเป็น 5 ระดับ ได้แก่ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วยไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง</p> <p>แบบทดสอบมักจะอยู่ในรูปแบบกำหนดให้ตอบสั้นๆ หรือมีคำตอบให้เลือก ได้แก่ แบบถูก-ผิด แบบจับคู่และแบบเลือกตอบ</p> <p>แบบสอบถาม เป็นชุดของคำถามที่ใช้สอบถามข้อเท็จจริง หรือความคิดเห็นต่างๆของผู้ตอบ ข้อคำถามจะเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เช่น เพศ รายได้ อาชีพ ระดับการศึกษา เป็นต้น และเกี่ยวกับตัวแปรที่ศึกษา</p> <p>รูปแบบของคำถามในแบบสอบถามประกอบด้วยคำถามปลายปิดและคำถามปลายเปิด เช่น มาตราวัดพฤติกรรมกรรมการเรียนรู้ของนักศึกษา กำหนดให้</p> <ol style="list-style-type: none"> 5 หมายถึง ดีมาก 4 หมายถึง ดี 3 หมายถึง พอใช้ 2 หมายถึง ควรปรับปรุง 1 หมายถึง ต้องปรับปรุงอย่างยิ่ง <p>แบบสัมภาษณ์ เป็นคำถามที่ใช้ถามและใช้จดบันทึกคำตอบของการสัมภาษณ์ โดยผู้สัมภาษณ์จะเป็นผู้บันทึกคำตอบที่ได้จากผู้ให้สัมภาษณ์ แบบสัมภาษณ์ แบ่งออกเป็น 2 ประเภทคือแบบสัมภาษณ์ที่มีโครงสร้าง และแบบสัมภาษณ์ที่ไม่มีโครงสร้าง</p> <p>แบบสัมภาษณ์ที่มีโครงสร้างเป็นแบบสัมภาษณ์ที่มีการกำหนดคำถามไว้แน่นอนล่วงหน้า ซึ่งผู้สัมภาษณ์จะถามผู้ให้สัมภาษณ์เหมือนกันหมด ไม่ว่าจะสัมภาษณ์กี่คนก็ตาม</p> <p>แบบสัมภาษณ์ที่ไม่มีโครงสร้างเป็นแบบสัมภาษณ์ที่ไม่มีการกำหนดคำถามไว้แน่นอน ให้อิสระแก่ผู้สัมภาษณ์และผู้ให้สัมภาษณ์ในการถามตอบอย่างเต็มที่ โดยกำหนดเพียงแนวคำถาม หรือหัวข้อการสัมภาษณ์กว้างๆ</p> <p>แบบสังเกต การสังเกตเป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการเฝ้าดู ศึกษา เหตุการณ์หรือพฤติกรรมเพื่อให้เข้าใจธรรมชาติของสิ่งที่สังเกต หรือลักษณะของสิ่งที่ต้องการศึกษา เช่น บุคคลิกภาพ ภาษาท่าทาง ทักษะและความสามารถและ</p>
--	--

	<p>กิจกรรม ในชีวิตประจำวัน</p> <p>แบบสังเกตเป็นเครื่องมือที่ผู้วิจัยจัดทำขึ้นเพื่อใช้เก็บรวบรวมข้อมูล โดยวิธีการสังเกตในสิ่งที่สังเกตได้ แบบสังเกตอาจจะทำเป็นแบบบันทึกข้อมูลโดยจัดทำในรูปตาราง หรือแบบตรวจสอบรายการ หรือแบบประเมินค่า เช่น แบบการให้คะแนน เป็นต้น</p>
<p>ผศ.พิบูล</p>	<p>1. แบบสอบถาม (Questionnaire)</p> <p>แบบสอบถามเป็นเครื่องมือที่ใช้รวบรวมข้อมูล ประกอบด้วยชุดของข้อความคำถามที่ต้องการให้กลุ่มตัวอย่างตอบ โดยกาเครื่องหมายหรือเขียนตอบ หรือกรณีที่กลุ่มตัวอย่างอ่านหนังสือไม่ได้หรืออ่านได้ยาก อาจใช้วิธีสัมภาษณ์ตามแบบสอบถาม นิยมถามเกี่ยวกับข้อเท็จจริง ความคิดเห็นส่วนบุคคล</p> <p>โดยทั่วไปจะมีส่วนประกอบ 3 ส่วน ดังนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> - คำชี้แจงในการตอบ ที่ปกของแบบสอบถามจะเป็นคำชี้แจง ซึ่งมักจะระบุถึงจุดประสงค์ในการให้ตอบแบบสอบถาม หรือจุดมุ่งหมายของการทำวิจัย อธิบายลักษณะของแบบสอบถาม วิธีการตอบแบบสอบถามพร้อมตัวอย่าง - สถานะของผู้ตอบ ที่ปกของแบบทดสอบถามจะเป็นคำชี้แจง ซึ่งมักจะระบุถึงจุดประสงค์ในการให้ตอบแบบสอบถาม หรือจุดมุ่งหมายของการทำวิจัย อธิบายลักษณะของแบบสอบถาม วิธีการตอบแบบสอบถามพร้อมตัวอย่าง - สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบ จะให้ตอบเกี่ยวกับรายละเอียดส่วนตัว เช่น เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ ตำแหน่ง - ข้อคำถามเกี่ยวกับข้อเท็จจริงและความคิดเห็น เป็นส่วนสุดท้ายและส่วนที่สำคัญที่สุด ที่สร้างขึ้นตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัย ซึ่งจะช่วยให้ข้อมูลรายละเอียดเกี่ยวกับเรื่องที่ต้องการศึกษา <p>2. แบบสัมภาษณ์ (Interview)</p> <p>การสัมภาษณ์ หมายถึง การสนทนากันอย่างมีเป้าหมาย ระหว่างผู้สัมภาษณ์กับ ผู้ให้สัมภาษณ์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่ต้องการโดยตรง และเพื่อ บรรลุวัตถุประสงค์ของงานวิจัย</p> <p>องค์ประกอบของการสัมภาษณ์ โดยทั่วไปมีดังนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> - ผู้สัมภาษณ์

	<ul style="list-style-type: none"> - ผู้ให้สัมภาษณ์ - เรื่องที่จะสัมภาษณ์ - เป้าหมายการสัมภาษณ์ - วิธีการสัมภาษณ์ <p>ลักษณะการสัมภาษณ์</p> <ul style="list-style-type: none"> - การสัมภาษณ์เป็นรายบุคคล สามารถแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะคือ <ol style="list-style-type: none"> 1) การสัมภาษณ์ที่มีได้นัดหมายล่วงหน้า การสัมภาษณ์ลักษณะนี้อาจเกิดขึ้นที่ไหนหรือเมื่อใดก็ได้ อาจเป็นสถานที่คาดหวังเอาไว้หรือไม่ก็ได้ 2) การสัมภาษณ์ที่มีการนัดหมายไว้ล่วงหน้า <p>3. แบบสังเกต (Observation)</p> <p>การสังเกตการณ์เป็นการรวบรวมข้อมูลการวิจัยที่ผู้สังเกตการณ์เฝ้าดูหรือศึกษาเหตุการณ์ ปรากฏการณ์ต่าง ๆ เพื่อให้ได้ข้อมูลให้ตรงตามวัตถุประสงค์งานวิจัย</p> <p>การสังเกตการณ์ แบ่งได้ 2 ประเภท คือ</p> <ul style="list-style-type: none"> - การสังเกตการณ์ทางตรง (Direct Observation) เป็นการสังเกตการณ์ที่ผู้สังเกตการณ์สัมผัสกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นโดยตรงด้วยตนเอง - การสังเกตการณ์ทางอ้อม (Indirect Observation) เป็นการสังเกตการณ์ที่ผู้สังเกตการณ์ไม่ได้เฝ้าดูหรือศึกษาเหตุการณ์หรือปรากฏการณ์นั้น ๆ โดยตรง แต่จะดูหรือศึกษาจากที่ได้บันทึกมา เช่น ภาพยนตร์ โทรทัศน์ เทปบันทึกภาพ (วิดีโอ) เป็นต้น <p>หลักในการสังเกตการณ์</p> <ul style="list-style-type: none"> - มีเป้าหมายในการสังเกตที่แน่นอน - ทำการสังเกตอย่างพินิจพิเคราะห์ - ทำการบันทึกการสังเกต - พยายามสังเกตให้ได้ข้อมูลจำนวนมาก - ศึกษาทฤษฎีที่จะช่วยในการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างเหตุการณ์ และข้อมูลนั้น ๆ - กำหนดระยะเวลาในการสังเกตให้แน่นอน - วางตัวเป็นกลาง <p>คุณสมบัติของผู้สังเกตการณ์ที่ดี</p> <ul style="list-style-type: none"> - มีความไวในการรับรู้และสื่อความหมาย - มีความละเอียดรอบคอบและช่างสังเกต - ความตั้งใจในการสังเกต - มีความยุติธรรม(เป็นกลาง)
--	--

	<p>4. แบบทดสอบ (Test)</p> <p>เครื่องมือที่สร้างขึ้นมาเพื่อศึกษาความสามารถของบุคคลนั้นๆ ประกอบด้วยข้อคำถามหรือข้อสอบจำนวนหนึ่ง ซึ่งเป็นข้อความหรือข้อคำถามที่เกี่ยวข้องกับจุดมุ่งหมายในการทดสอบ และเนื้อหาสาระที่ทดสอบเฉพาะอย่างและเกี่ยวข้องกับบุคคลที่ถูกทดสอบ</p>
--	--

จากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ หัวข้อ: ประเภทของ “เครื่องมือในการวิจัย” สรุปความรู้ได้ดังนี้
โดยรวม เครื่องมือในการวิจัยหรือเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยที่สำคัญ ได้แก่

1. แบบทดสอบ (test)
2. แบบสอบถาม (questionnaire)
3. แบบสัมภาษณ์ (interview form)
4. แบบสังเกต (observation form)

แบบทดสอบเป็นชุดของข้อคำถามหรือกลุ่มงานใดๆ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น วัดความรู้หรือความคิดเห็น ความรู้สึกของคนที่มีต่อสิ่งต่างๆ เป็นต้น ตัวอย่าง ชอบ-ไม่ชอบ ความคิดเห็น เห็นด้วยอย่างยิ่ง-ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

แบบสอบถาม เป็นชุดของคำถามที่ใช้สอบถามข้อเท็จจริง หรือความคิดเห็นต่างๆของผู้ตอบ ข้อคำถามมักจะประกอบด้วยข้อมูลทั่วไปหรือสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม เช่น เพศ อายุ เป็นต้น และข้อมูลที่ผู้วิจัยต้องการทราบเพื่อนำมาวัดตัวแปรในงานวิจัย คำถามในแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ชนิด คือ คำถามปลายเปิดและคำถามปลายปิด

แบบสัมภาษณ์ เป็นคำถามที่ใช้ถามและใช้จดบันทึกคำตอบของการสัมภาษณ์ โดยผู้สัมภาษณ์จะเป็นผู้บันทึกคำตอบที่ได้จากผู้ให้สัมภาษณ์ แบบสัมภาษณ์ แบ่งออกเป็น 2 ประเภทคือแบบสัมภาษณ์ที่มีโครงสร้าง และแบบสัมภาษณ์ที่ไม่มีโครงสร้าง

แบบสัมภาษณ์ที่มีโครงสร้างเป็นแบบสัมภาษณ์ที่มีการกำหนดคำถามไว้แน่นอนล่วงหน้า ซึ่งผู้สัมภาษณ์จะถามผู้ให้สัมภาษณ์เหมือนกันหมด ไม่ว่าจะสัมภาษณ์กี่คนก็ตาม

แบบสัมภาษณ์ที่ไม่มีโครงสร้างเป็นแบบสัมภาษณ์ที่ไม่มีการกำหนดคำถามไว้แน่นอน ให้อิสระแก่ผู้สัมภาษณ์และผู้ให้สัมภาษณ์ในการถามตอบอย่างเต็มที่ โดยกำหนดเพียงแนวคำถาม หรือหัวข้อการสัมภาษณ์กว้างๆ

แบบสังเกต การสังเกตเป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการเฝ้าดู ศึกษาเหตุการณ์หรือพฤติกรรม เพื่อให้เข้าใจธรรมชาติของสิ่งที่สังเกต หรือลักษณะของสิ่งที่ต้องการศึกษา เช่น บุคคลิกภาพ ภาษาท่าทาง ทักษะและความสามารถและกิจกรรม ในชีวิตประจำวัน

แบบสังเกตเป็นเครื่องมือที่ผู้วิจัยจัดทำขึ้นเพื่อใช้เก็บรวบรวมข้อมูล โดยวิธีการสังเกตในสิ่งที่สังเกตได้ ผู้สังเกตจำเป็นต้องเตรียมแบบสังเกตเพื่อใช้ในการบันทึกให้พร้อมก่อนที่จะทำการสังเกต เพื่อให้การบันทึกเป็นไปอย่างถูกต้องและเป็นไปในแนวทางเดียวกัน

แบบสังเกตอาจจะทำเป็นแบบบันทึกข้อมูลโดยจัดทำในรูปตาราง หรือแบบตรวจสอบรายการ หรือแบบประเมินค่า เช่น แบบการให้คะแนน เป็นต้น

สรุป “เครื่องมือในการวิจัย”

ผู้วิจัยจำเป็นต้องเลือกเครื่องมือในการวิจัยให้เหมาะสมกับงานวิจัย เนื่องจากเครื่องมือในการวิจัยเป็นสิ่งที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมาเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อวัดตัวแปรในงานวิจัยเพื่อให้สามารถตอบวัตถุประสงค์ของงานวิจัยได้

เครื่องมือในการวิจัยหรือเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยที่สำคัญ ได้แก่

1. แบบทดสอบ (test)
2. แบบสอบถาม (questionnaire)
3. แบบสัมภาษณ์ (interview form)
4. แบบสังเกต (observation form)

แบบทดสอบ เป็นชุดของข้อคำถาม ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นวัดความรู้หรือความคิดเห็นความรู้สึกของคนที่มีต่อสิ่งต่างๆ

แบบสอบถาม เป็นชุดของคำถามที่ใช้สอบถามข้อเท็จจริง หรือความคิดเห็นต่างๆของผู้ตอบ และข้อมูลที่ผู้วิจัยต้องการทราบเพื่อนำมาวัดตัวแปรในงานวิจัย

แบบสัมภาษณ์ เป็นคำถามที่ใช้ถามและใช้จดบันทึกคำตอบของการสัมภาษณ์ โดยผู้สัมภาษณ์จะเป็นผู้บันทึกคำตอบที่ได้จากผู้ให้สัมภาษณ์ แบบสัมภาษณ์ แบ่งออกเป็น 2 ประเภทคือแบบสัมภาษณ์ที่มีโครงสร้าง และแบบสัมภาษณ์ที่ไม่มีโครงสร้าง

แบบสังเกต เป็นเครื่องมือที่ผู้วิจัยจัดทำขึ้นเพื่อใช้เก็บรวบรวมข้อมูล โดยวิธีการสังเกตในสิ่งที่สังเกตได้ ซึ่งอาจจะทำเป็นแบบบันทึกข้อมูลโดยจัดทำในรูปตาราง หรือแบบตรวจสอบรายการ หรือแบบประเมินค่า เช่น แบบการให้คะแนน เป็นต้น